

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»
Кафедра іноземних мов

Інститут вищої освіти НАПН України
Київський університет імені Бориса Грінченка
Донбаський державний педагогічний університет
Українська асоціація когнітивної лінгвістики і поетики
Всеукраїнська асоціація з мовного тестування та оцінювання

ЯКІСНА МОВНА ОСВІТА
У СУЧАСНОМУ ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ:
ТЕНДЕНЦІЇ, ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ

*Матеріали I Всеукраїнської
науково-практичної конференції
(Суми, 23–24 листопада 2017 року)*

Суми
Сумський державний університет
2017

ТИПИ ІНТЕРМЕДІАЛЬНОСТІ В РОМАНІ ДЖОНА ФАУЛЗА *THE COLLECTOR*

Одним із термінів, який використовується для характеристики сьогодення, є *New Media Age* [5]. Дійсно, медіа сьогодні стає продовженням людської думки, діяльності, сприйняття оточуючої середовища, тому саме це дозволяє говорити про медіа як про концепт, означаючий будь-який об'єкт, створений людиною через те, що він направлений на розширення можливостей людини. Відбиток, який залишає медіа на людині, надалі знаходить свою реалізацію в найрізноманітніших проявах людської діяльності. В рамках численних підходів до вивчення медіа підіймається питання про їх співвідношення. Це обґрунтовує виникнення терміну інтермедіальність. Інтермедіальність грає важливу роль в розумінні художнього тексту, адже вона допомагає досягнути особливий спосіб організації художнього тексту, який одночасно слугує як тип взаємозв'язків всередині тексту, заснований на взаємодії художніх кодів різних мистецтв, та створення цілісного поліхудожнього простору в системі культури [3, 153].

Тенденція до імплікації різних медіумів, їх гібридизація вмотивовує мету дослідження – проаналізувати типи інтермедіальності в художньому тексті і обґрунтувати актуальність даної розвідки. В якості ілюстративного матеріалу було обрано роман Джона Фаулза *The Collector*, в якому простежується комбінація типів медіа, які є взаємопов'язаними та взаємообумовленими.

Залежно від характеру імплікації медіа в художньому тексті, існує три основні типи інтермедіальності:

1) конвенціональна інтермедіальність – даний тип інтермедіальності актуальний коли художній текст набуває медіальної гетероморфності. Тобто простежується певне відхилення твору від конвенції, властивої цьому медіуму. Наприклад, зображувальність або пластичність музики, театральність літератури, тощо. Схожість процесів обміну називається медіа – обміном [2].

Конвенціональна інтермедіальність на наративному рівні простежується в тому, що в композиційну структуру художнього тексту вплітаються щоденникові записи головної героїні роману Міранди, створюючи тим самим такий феномен як текст у тексті.

Записи персонажа представляють собою відокремлену, особливим чином виділену частину твору.

December 4th

I shan't go on keeping a diary when I leave here. It's not healthy. It keeps me sane down here, gives me somebody to talk to. But it's vain. You write what you want to hear [4, 148].

Дж. Фаулз залучає подібну техніку для створення більшого психологічного ефекту, продемонструвати глибини емоційного стану та внутрішнього світу головної героїні.

October 14th?

So now I'm trying to tell it to this pad he bought me this morning. Deep down I get more and more frightened. It's only surface calm<...> I write in this terrible nightlike silence as if I feel normal. But I'm not. I'm so sick, so frightened, so alone. The solitude is unbearable [4, 75].

I found her diary which shows she never loved me, she only thought of herself... [4, 162].

2) нормативна інтермедіальність – такий вид інтермедіальних зв'язків, коли один і той самий сюжет відображається засобами різних видів мистецтв, що провокує нормативізацію первинного медіа. Даний вид інтермедіальності називається медіа-комбінацією, яка виникає через те, що кожна нова епоха оцінює наново мистецтво попередніх років, де на матеріалі художніх образів минулого народжуються нові думки й відчуття, потребуючи нових методів і засобів їх художньої реалізації [1].

Фільм має таке саме ім'я, що і книга, має на меті репрезентувати її. Один і той самий сюжет розкривається як і однаково, так і по-різному. Нормативна інтермедіальність простежується в тому, що для роману характерним є більш детальний опис почуттів, емоцій та картин, що є нормою для художнього тексту, тоді як в екранізації роману бачимо тенденцію до обминання деталей. Режисер фільму Уайлер залишив від книги рівно стільки, скільки це треба для фільму, очистивши історію від усього зайвого: Міранду від батьків, сестри, приятеля, від її університету, Фредді – від детального минулого, від його численних вигадок.

3) референціальна інтермедіальність – навмисне цитування тексту одного медіума в тексті іншого, який виступає референтом. Такий вид інтермедіальних зв'язків називається медіа-цитацією, тобто прямим цитуванням одним медіумом іншого.

Caliban handed me The Catcher in the Rye and said, I've read it. <...>I gave you that book to read because I thought you would feel

identified with him. You're a Holden Caulfield. He doesn't fit anywhere and you don't [4, 123]. В наведеному текстову фрагменті спостерігаємо приклад референціальної інтермедіальності, яка простежується через референцію на роман Джерома Селінджера «Ловець у житті», а також ототожнення двох героїв – Голдена Колфілда та Фредерика Клегга (який в романі отримує прізвисько Калібан, тим самим уподібнюючись до героя романтичної трагікомедії Вільяма Шекспіра «Буря»).

Медіа – цитація, посилання на творчість джазового квартету, підкреслює роль та вплив музики: *I've been playing the Modern Jazz Quartet's records over and over again. There's no night in their music, no smoky dives. Bursts and sparkles and little fizzes of light, starlight, and sometimes high noon, tremendous everywhere light, like chandeliers of diamonds floating in the sky* [4, 148]. Взаємодія медіумів та характеристики медіума-референта вмотивовують добір лексичних одиниць з позитивною конотацією: *little fizzes of light, starlight, and sometimes high noon, tremendous everywhere light*.

В тексті спостерігаємо прагнення головної героїні знайти своє місце в світі мистецтва, навчитися говорити через картини. Референція на творчість французької художниці, представниці імпресіонізму Берти Морізо, ілюструє не лише захоплення майстерністю техніки підбору кольорів, форм, але й бажання дістатися легкості та простоти відомої художниці: *I want to paint like Berthe Morisot, I don't mean with her colours or forms or anything physical, but with her simplicity and light* [4, 79]. На лінгвальному рівні ці мистецьки інтенції розкриваються через лексеми: *I want to paint with her simplicity and light*.

Інкорпорація в романі *The Collector* цілої мережі типових варіацій імплікації медіа, а саме медіа-обміну, медіа-цитації та медіа-комбінації, слугує для того, щоб спонукати читача до більш глибокого розуміння мистецтва, розуміння його не результативно, а процесуально. Авторське залучення в художній текст численних медіа також функціонує для підкреслення процесу безперервного обміну досвідом, думками та провокує численні інтерпретації та декодування закладених авторських повідомлень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сидорова А. Г. *Интермедиаальная поэтика современной отечественной прозы (литература, живопись, музыка)* : дис.

- ...кандидата філологічних наук : 10.01.01 / Сидорова Анна Геннадьевна. – Барнаул, 2006. – 218 с. [Електронний ресурс]. URL : <http://www.asu.ru/files/documents/00002748.pdf> (Дата звернення: 12. 10. 2017)
2. Тимашков А. Ю. К истории понятия интермедиальности в российской и зарубежной науке [Електронний ресурс]. URL : <http://www.biblioteka.vpu.lt/zmogusirzodis/PDF/literaturologija/2007/tim21-26.pdf> (дата звернення: 11.10.2017)
3. Тишунина Н. В. Методология интермедиального анализа в свете междисциплинарных исследований // Методология гуманитарного знания в перспективе XXI века. К 80-летию профессора Моисея Самойловича Кагана. Материалы международной научной конференции, 18 мая 2001, Санкт-Петербург, Серия «Symposium» №12, Санкт-Петербург: Санкт-Петербургское философское общество, 2001. – с. 149-153
4. Fowles, J. The Collector / John Fowles // Vintage. – London, 1998. – 164 p.
5. Free online encyclopedia [Електронний ресурс]. Дата оновлення: 04. 10. 2017. URL : https://en.wikipedia.org/wiki/Information_Age (дата звернення: 11. 10. 2017)

Пилипенко-Фріцак Н.А.
Сумський державний університет

**УРАХУВАННЯ МЕТОДИКИ
НАЦІОНАЛЬНО-МОВНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ НАВЧАННЯ
ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДІЄСЛІВ РУХУ
АНГЛОМОВНИМИ СТУДЕНТАМИ
НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ**

Великі труднощі відчують іноземні студенти під час засвоєння будь-якого рівня української мови при відсутності певних мовних явищ у системі рідної мови і в мовній свідомості, оскільки саме з причин відсутності певних одиниць відбувається їх несприйняття.

Метод зіставного аналізу дозволяє вивчити та описати одиниці однієї мови в порівнянні з іншою, виявити засоби їх передачі та тим точніше представити властивості мовних одиниць.

Зіставний аналіз мовних явищ англійської та української мов виявляє наявні між ними подібності, часткові розбіжності,